

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۶/۲۷ ۱۰:۲۹:۵۹

شماره: ۰۱/۳۱/۶۴۳۲۸

پیوست: دارد

آنی

مقام معظم رهبری: مبارزه با قاچاق، یعنی مبارزه با توزیع نابرابر ثروت

ریاست محترم سازمان نظام پزشکی خراسان جنوبی
ریاست محترم انجمن داروسازان خراسان جنوبی
ریاست محترم بیمارستان بوعلی
ریاست محترم بیمارستان میلاد
ریاست محترم بیمارستان شهید رحیمی

موضوع: اطلاع رسانی روز جهانی ایمنی بیمار با عنوان ایمنی دارویی

با سلام و احترام

با توجه به نامه شماره ۴۸۸۹۲ / ۶۵۸ / مورخ ۱۴۰۱ / ۶ / ۲ مدیرکل دفتر نظارت و پایش مصرف فرآورده های سلامت محور در خصوص "اطلاع رسانی و آموزش های روز جهانی ایمنی بیمار با عنوان ایمنی دارویی"، با عنایت به اینکه ۱۷ سپتامبر سال ۲۰۲۲ میلادی مصادف با ۲۶ شهریور ماه ۱۴۰۱ به عنوان **روز جهانی ایمنی بیمار** با شعار **ایمنی دارویی** (تجویز ایمن دارو) نامگذاری شده است، لذا به منظور ارتقای ایمنی دارویی بیماران، خواهشمند است اطلاع رسانی و آموزش های مرتبط با موضوع مذکور در اختیار گروه پزشکی قرار گیرد. به پیوست فایل مربوط به ویژه نامه و پوستر به حضور ارسال می گردد.

دکتر زهرا کیانی

سرپرست معاونت غذا و دارو دانشگاه

ویژه نامه ایمنی دارویی

شهریور ۱۴۰۱

گروه ثبت و بررسی ایمنی و عوارض ناخواسته فرآورده های سلامت

معاونت غذا و دارو بیرجند

۱۷ سپتامبر ۲۰۲۲، روز جهانی ایمنی بیمار

داروها بیشترین کاربرد را در مراقبت های سلامت دارند و آسیب های مربوط به دارو علاوه بر بار اقتصادی و روانی، بیشترین سهم از کل آسیب های قابل پیشگیری ناشی از مراقبت های نایمن را تشکیل می دهد. با اشاره به این موضوع و شناخت پیچیدگی پیشگیری و کاهش آسیب های دارویی، شعار روز جهانی ایمنی بیمار در سال ۲۰۲۲، "ایمنی دارویی" انتخاب شده است. هدف از اجرای این پویش، ترغیب انگیزه لازم در جهان به منظور تثبیت تلاش های مداوم WHO در جهت فراهم شدن "ایمنی بیمار" می باشد.

در روند دارو درمانی بدون آسیب MEDICATION WITHOUT HARM، یک رویکرد سیستمی می بایست اتخاذ گردد و شیوه های تجویز و مصرف دارو به شکل ایمن ترویج شود تا از بروز خطاهای دارویی جلوگیری شود و آسیب های مربوط به دارو کاهش یابد. این توجه در مناطقی که بیشترین آسیب در آنجا رخ می دهد معطوف می گردد.

حوزه های اقدامات کلیدی قابل انجام در خصوص ایمنی دارویی عبارتند از:

- ✓ موقعیت های پرخطر
- ✓ سیستم ارجاع و مراحل مراقبت
- ✓ پلی فارماسی (تجویز همزمان چند دارو)

دارو درمانی بدون آسیب (MEDICATION WITHOUT HARM)

شیوه های نایمن دارو درمانی و خطاهای دارویی یکی از دلایل اصلی آسیب و زیان های قابل پیشگیری در سیستم های مراقبت بهداشتی در سراسر جهان است. در سطح جهانی، هزینه مربوط به خطاهای دارویی سالانه ۴۲ میلیارد دلار برآورد شده است. خطاها ممکن است در مراحل مختلف فرآیند مصرف دارو رخ دهند. خطاهای دارویی زمانی اتفاق می افتد که سیستم های دارو درمانی ضعیف و یا عوامل انسانی مانند خستگی، شرایط محیطی نامناسب یا کمبود پرسنل در روند تجویز، توزیع و عملکرد اجرایی و نظارتی تأثیر می گذارند. این موضوع، می تواند منجر به آسیب شدید، ناتوانی و حتی مرگ شود. پیش از این مداخلات متعددی برای رسیدگی به خطاهای دارویی ایجاد شده است، اما روش پیاده سازی آنها متفاوت بوده است. بدیهی است برای حمایت از اقدامات مداوم، همکاری گسترده ای از ذینفعان این امر، مورد نیاز است. به همین جهت، سازمان جهانی بهداشت موضوع "دارو درمانی بدون آسیب" را به عنوان سومین چالش جهانی برای ایمنی بیمار معرفی کرده است.

سومین چالش جهانی "WHO ایمنی بیمار": دارو درمانی بدون آسیب راه حل هایی را برای رفع بسیاری از موانعی که جهان امروز با آن مواجه است، پیشنهاد می کند تا بدینوسیله از ایمنی شیوه های دارو درمانی اطمینان حاصل شود. هدف WHO دستیابی به مشارکت و تعهد گسترده کشورهای عضو سازمان جهانی بهداشت و نهادهای حرفه ای در سراسر جهان برای کاهش آسیب ناشی از دارو درمانی است. هدف این چالش، کاهش ۵۰ درصدی آسیب شدید و قابل پیشگیری ناشی از دارو در سطح جهان در ۵ سال آینده می باشد. لازم به ذکر است این چالش به طور رسمی در دومین اجلاس جهانی وزیران در جهت ایمنی بیمار در بن، آلمان در ۲۹ مارس ۲۰۱۷ راه اندازی شد.

ایمنی دارویی و پیشگیری از مسمومیت ها:

در صورتی که در خصوص نحوه مصرف دارو سوالی دارید می توانید با مرکز اطلاع رسانی داروها و سموم و با شماره تلفن ۱۹۰، داخلی ۳-۲ کد، تماس بگیرید. داروسازان شاغل در مراکز اطلاع رسانی داروها و سموم به سوالات دارویی شما پاسخ می دهند.

۱. شایع ترین علت بروز مسمومیت در جهان، مصرف داروها بیش از مقادیر درمانی است. بنابراین از مصرف خودسرانه دارو بدون مشورت با پزشک معالج خودداری نمایید.
۲. با مصرف خودسرانه داروها بدون تجویز پزشک، سلامت خود را به خطر نیندازید.
۳. مقادیر بالای برخی از داروهای به ظاهر کم خطر، می توانند برای فرد کشنده باشد.

ایمن سازی منازل به منظور تامین ایمنی دارویی و پیشگیری از بروز مسمومیت دارویی:

۱. شایع ترین علت مراجعه مسمومیت به بیمارستان‌ها در اثر مسمومیت خوراکی با دارو است.
۲. داروها را دور از دید و دسترس کودکان و در ارتفاع بالا و در کمد مجهز به قفل نگهداری نمایید.
۳. برای پیشگیری از مسمومیت دارویی کودک دل‌بندتان، از سالمندانی که با شما زندگی می‌کنند بخواهید داروهای مصرفی خود را دور از دسترس کودکان نگهداری نمایند.
۴. در هنگام مراجعه به پزشک و دریافت دارو از داروخانه، والدین سالمند خود را همراهی نمایید تا از صحت نحوه مصرف دارو مطمئن شوید.
۵. در دوران سالمندی به دلیل تغییرات ساختار در اندام‌های داخلی مانند کبد، کلیه، میزان مایعات، عضلات و چربی بدن، تغییراتی در جذب و دفع داروها حادث خواهد شد و بی‌احتیایی به مصرف دقیق داروها می‌تواند منجر به بروز عارضه ناخواسته و یا مسمومیت شود.
۶. در برخی از سالمندان کاهش قدرت بینایی، شنوایی و فراموشی، می‌تواند منجر به بروز اشتباهاتی در ضمن مصرف داروها و در نتیجه بروز مسمومیت دارویی گردد.
۷. پزشکان و داروسازان در برخورد با بیماران سالمند باید از تفهیم نحوه مصرف دارو در ایشان اطمینان حاصل نمایند.
۸. بسیاری از سالمندان ناچار به مصرف داروهای متعددی در طول روز می‌باشند. استفاده از جعبه‌های تقسیم داروها می‌تواند کمک شایانی به مصرف ایمن دارو پیشگیری از مصرف داروی تکراری در سالمندان می‌گردد.

۹. سالمندان محترم باید در مراجعه به پزشک، نام داروهای مصرفی خود را به همراه داشته باشند تا از تجویز مجدد داروها و مصرف هم‌زمان آن‌ها و یا بروز تداخلات خطرناک دارویی پیشگیری شود.
۱۰. مصرف خودسرانه داروها در سالمندان نسبت به دیگر افراد جامعه خطرناک‌تر است.
۱۱. بر مصرف داروی افراد مسن خانواده نظارت داشته باشید چراکه ایشان به دلایل زیر ممکن است داروی خود را به اشتباه یا به‌طور تکراری مصرف نمایند: تشابه ظاهری شکل داروها، ابتلا به فراموشی، عدم اطلاع از نام داروها، بی‌سوادی یا کم‌سوادی و یا خوانا نبودن مقادیر مصرفی دارو مندرج روی جعبه دارویی.
۱۲. بهترین کار برای پیشگیری از خوردن دوز تکراری دارو، یادداشت کردن دفعات مصرف دارو و یا قرار دادن قرص‌ها در داخل جعبه‌های مخصوص تقسیم‌بندی شده (برحسب صبح، ظهر و شب) است.

چگونه دارو را ایمن مصرف کنیم؟

- ۱- مقادیر بالای برخی از داروهای به‌ظاهر کم‌خطر، می‌توانند برای فرد خصوصاً کودکان و افراد مسن کشنده باشد.
- ۲- هفتاد درصد از مسمومیت‌های ارجاع شده به مراکز اطلاع‌رسانی داروها و سموم کشور، مسمومیت‌های دارویی است.
- ۳- چنانچه در خانه کودک زیر ۵ سال دارید، حتماً داروها را در کمد‌های بالاتر و مجهز به قفل قرار دهید.
- ۴- کودکان کنجکاو و ممکن است زمانی که افراد سالمند فامیل در حال مصرف داروهای خود می‌باشند، کودکان اقدام به چشیدن و یا بلعیدن دارو بنمایند.

- ۵- متأسفانه سالانه تعدادی از کودکان کشورمان به دلیل مصرف ناخواسته شربت متادون که در شیشه داروهای دیگری نگهداری می‌شده است به کام مرگ می‌روند.
- ۶- اغلب مسمومیت های دارویی مراجعه شده به بیمارستانها در اثر داروهای بیماریهای اعصاب و روان مانند داروهای آرامبخش و ضد افسردگی بروز می‌کند.
- ۷- در هنگام بیماری کودکان مراقب باشید تا دوز تکراری دارو به وی ندهید.
- ۸- برای کاهش تب در کودکان، داروی استامینوفن را بر اساس وزن و سن کودک و با مشورت پزشک و داروساز به کودک بدهید. مقادیر بیش از حد درمانی استامینوفن می‌تواند ایجاد مسمومیت نماید.
- ۹- از قرار دادن دارو در کیف دستی پرهیز کنید تا مانع خورده شدن دارو توسط کودکان شود.
- ۱۰- داروهای خود را در مقابل چشم کودکان مصرف نکنید، چراکه کودکان از رفتار بزرگسالان تقلید می‌کنند و ممکن است دور از چشم والدین داروها را به دهان ببرند.
- ۱۱- اگر به کودک خود دارو می‌دهید به او تفهیم کنید که این دارو است و از کلماتی مثل آب‌نبات، شکلات و یا خوراکی استفاده نکنید.
- ۱۲- بهتر است داروهای بیمار افسرده و یا بیمارانی که تعادل رفتاری ندارند و یا افرادی که سابقه اقدام به خودکشی دارند را دور از دسترس ایشان قرار دهید و مراقبت دقیقی در خصوص میزان داروی مصرفی ایشان به عمل آورید.

- ۱۳- مصرف مقادیر بالای بسیاری از داروها در اقدام به خودکشی، ممکن است در ابتدا علامت و نشانه خاصی نداشته باشد ولی وضعیت فرد مسموم به‌طور ناگهانی وخیم خواهد شد.
- ۱۴- بروز مسمومیت توسط برخی از داروها هرچند ممکن است منجر به مرگ نگردد ولی مقادیر بالای این داروها می‌توانند منجر به صدمات دائمی کبد و کلیه فرد مسموم شود.
- ۱۵- داروها را مطابق با توصیه پزشک یا داروساز و نه بیشتر از آن مصرف نمایید چراکه با مصرف چند برابر مقادیر درمانی داروها به‌طور خودسرانه، نه‌تنها روند درمان شما سریع‌تر نمی‌شود بلکه دچار عوارض سوء و یا مسمومیت با داروها خواهید شد.
- ۱۶- مصرف بیش از مقادیر توصیه‌شده داروهای مسکن سبب تخریب کبد و کلیه‌ها خواهد شد.
- ۱۷- مصرف خودسرانه داروی استامینوفن جهت درمان درد و تب بیش از مقادیر درمانی، منجر به صدمات کبدی خواهد شد.
- ۱۸- داروها خصوصا داروهای خوش‌طعم مخصوص کودکان را از دسترس ایشان دورنگه دارید. ممکن است با استفاده از غفلت شما، کودک اقدام به مصرف دارو نماید.
- ۱۹- در اغلب مسمومیت‌های اتفاقی و یا عمدی با داروها، برای اطلاع از نحوه انجام اقدامات اولیه، هرچه سریع‌تر با شماره تلفن مرکز اطلاع‌رسانی داروها و سموم ۱۹۰ داخلی ۳-۲ کد و یا اورژانس ۱۱۵ تماس بگیرید.

سلامتی و بهروزی برای شما آرزو می‌نماییم

گروه ثبت و بررسی ایمنی و عوارض ناخواسته فرآورده های سلامت

معاونت غذا و دارو بیرجند

داروها بیشترین کاربرد را در مراقبت‌های سلامت دارند و آسیب‌های مربوط به دارو علاوه بر بار اقتصادی و روانی، بیشترین سهم از کل آسیب‌های قابل پیشگیری ناشی از مراقبت‌های ناپایمن را تشکیل می‌دهد. با اشاره به این موضوع و شناخت پیچیدگی پیشگیری و کاهش آسیب‌های دارویی، شعار روز جهانی ایمنی بیمار در سال ۲۰۲۲، "ایمنی دارویی" انتخاب شده است.

17 سپتامبر 2022

شیوه‌های ناپایمن دارو درمانی و خطاهای دارویی یکی از دلایل اصلی آسیب و زیان‌های قابل پیشگیری در سیستم‌های مراقبت بهداشتی در سراسر جهان است.

